מסורת הש"ם

בב א מיי׳ פ״ו מהל׳ ערכין הלכה ל: בג ב מיי׳ פ״ג מהל׳ הלכה יד:

בד ג ד מיי׳ פי״ד מהל׳ מעה״ק הלכה יו:

בה ה מיי פ"ב מהלי גירושין הלכה כ טוש"ע אה"ע סימן קלד סעיף ה וסימן קנד סעיף כא:

הלכה יו: בז ז מיי׳ פ״ח מהלכות נזירות

בא א מייי פיים מהככות כמיות הלכה ב: בא ח מייי שם הלכה ה: בש ט מייי פיייד מהלי מעה"ק

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ כִּי יַקַּדְשׁ אֶת בֵּיתוֹ קָדְשׁ לְיִיְ וְהָאֵרִיכּוֹ הַכּּהַוְ בֵּין טוב וּבִין רְע בַּאֲשֶׁר יַגַעריךְ אתו הַבֹּחָן בַּן יְקום: ויקרא כז יד הַ אָב עלָה קָרְבָנוֹ מון הַבְּקָר. זְכָר תָּמִים יַקְריבֶנוּ אֶל פֶּתַח אָהֶל מוֹעֵד יַקְריב אֹתוֹ לְרְצנוּ

מוסף רש"י

חייבי ערכין ממשכנין אותן. גזכר נכנס לנמיהן וונטל נעל כרמן (לקמו בג:) לכיון ללאו לכפרה אתי משהי ליה (ב־ק מ.). חייבי חטאות ואשמות אין חטאות ואשמות אין מחטאות האין אותן. דכיון לכפוריה מטאיה קבעי לה לא משהי ליה (שם). וכן אתה אומר בגיטי בהיך דמנן (כתובות עו.) ואלו שכופין אותו להוציא מוכה וואלו שכופין אותו להוציא מוכה שחין ובעל פוליפוס, דכופין ומכין אומו עד שיאמר רוצה אני, דונמו מה איל נזיר אם הביאו יחידי בלא מטאת ועולה יצא. דכתיב ואחר ישתה הנזיר יין, ואמר מר בספרי אחר מעשה יחידי. והיינו שלמים. ון ישונו ונו נספרי אחר מעשה יחידי, והיינו שלמים, שעיקר חגלחתו של נזיר חלויה בשלמיו, שהרי הזקיקו לו להניפס ולשלח שערו תחת הדוד, כדכתיב על האש אשר תחת זבח השלמים. תניא בספרי וגלח הנזיר פתח אהל מועד, בשלמים הכחוב מדבר, כלומר גילוחו של נזיר ע"י דבר שנאמר בו ושחט פתח אהל מועד והיינו שלמים בויקרא, או אינו אלא כמשמעו שיגלח פחח אהל מועד ממש, אם אמרת כן דרך בזיון כו׳ (זבחים נה.). למקראה הקדימה הכתוב. שתהא נקראת בענין תחילה אבל בעבודתן חטאת קודמת שם צ.). כשם שחטאתו ראשמר עיכבתר. במטחת וחשם פשיטא לן דמעכבי טהרה לאכילת קדשים, חטאת כדאשכחן ביולדת, אם שהרי ממנו לבהונות (פסחי נט). יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אוונד מל פעמ האל מועד יקריב אומו, קרא ימירא הוא, דהא כתיב ברישא יקריבנו (ר״ה ו. ובעי״ז קדושין ו.). מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (שם) להקריב מה שנדר (רשב"ם ב"ב

הדרן עלך האוֹמר משקלי

שינויי נוסחאות

א] מקדים ליה חים (ש"ח), ב] לה יון מקרים לירו מים (ש. וו), כן מי רמי בר חמא (ש"ח), גן ר' יוחבן בן ברוקה (ש"ח), דן ואשמו מעכבתו כך עולמו מעכבתו ש"מ), ה] שיתללה וכו׳ ת"ל (ש"מ). ון נפיק ליה שכר לחולין, וגראה לרבי דל"ג שכר וה"ג כיון דמעל ביה נפיק (ש"ח), זן ל"ק, ביה נפיק (ש"ח), זן ל"ק, קן במעילה שם אימא חומר ימעלו באלהי אבותיהם ויזנו אחרי הבעלים, דה"ח ה, ע] חומן, הגזבר נכנס לביתו ונוטל בעל כרחו: [הס"ד ומה"ד] חייבי חטאות ומה"ד] חייבי חטאות ואשמות. כיון דלכפרה אתו לא שהי ליה ואין ממשכנין י בנישבנין אותן עולות ושלמים אע"ג דעולה

אמר

מלות חלילה (יבמות קג:) א"ר יא] פפא משמיה דרבא [סנדל] המוסגר לא תחלוך ואם חלצה חלינתה כשרה סנדל המוחלט לא תחלוך ואם חלנה חלינתה פסולה ופרש"י שם דסנדל המוסגר לא תחלוץ בו לכתחלה משום גזירה דסנדל המוחלט מיהו אם חללה חלילתה כשרה משום

דמלות לאו ליהנות ניתנו אלמא משמע סנדל המוחלט אסור בהנאה ול"ל דאין הקרישו הדר בו מעלה שכר להקדש הקרישו הכי נמי דהוא אסור בהנאה והא הדר בו היכי מצי מקדיש 10 לה יאיש כי יקדיש דאמר הכא דאומר לו הרי שלך לפניך ביתו קדש אמר רחמנא ימה ביתו ברשותו אף היינו כגון דא"ל בית זה וכיון דהוא כל ברשותו הכי קאמר הקדישו משכיר הדר בעין אינו חייב להעמיד לו בית אחר בו מעלה שכר להקדש הקדישו משכיר היכי מיהו הוא הפסיד שכרו והוי כמו מתה דייר ביה אבמעילה קאי ותו מעלה שכר או נשברה דאמר המם חייב להעמיד להקדש כיון דמעל ביה נפיק לי' שכר לחוליו לו חמור אחר ופרש"י שם או יפחיד שכרו: הכי קאמר הקדישו משכיר דאמר לכשיבא שכרו יקדש והא אין אדם . הדר בו מעלה שבר להקרש. מקדיש דבר שלא בא לעולם אמר רב יהודה תימה דהכא משמע דמשכיר יכול אמר רב הא מני ר"מ היא דאמר יאדם מקדיש להקדיש ביתו אחר שהשכירו אע"ג דבר שלא בא לעולם איכא דאמרי א"ל רב דמשתעבד לשוכר ובכתובות פ׳ אף פפא לאביי ואמרי לה פ רב מרי בר חמא לרב ע"פ (דף נט: ושם) אמר הא לא דמיא חסדא כמאן כר"מ דאמר אדם מקדיש דבר אלא לאומר שדה זו שמשכנתי לך שלא בא לעולם אמר ליה ואלא כמאן: לכשאפדנה תקדוש דקדשה משמע דווקא משום דקאמר לכשאפדנה אבל מתני' בחייבי ערכין ממשכנין אותן קיחייבי לאלתר לא מלי מקדיש לה הכא נמי לא מלי מקדיש ליה ובפ' איזהו חמאות ואשמות אין ממשכנין אותן יחייבי עולות ושלמים ממשכנין אותן אע"פ שאין נשך (ב"ת עג: ושם) אמרינן רב מרי מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר בלרצונו כופין בר רחל משכן ליה ההוא עובד כוכבים ביתא אזל זבניה לרבא נטר אותו עד שיאמר רוצה אני סוכן האתה אומר בגיםי נשים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: שתא ושקל אגר ביתא אמטי ליה גמ' אמר רב פפא פעמים שחייבי חמאות לרבא א"ל האי דלא אמטאי אגר ממשכנין אותן חייבי עולות אין ממשכנין אותן ביתא עד האידנא משום דהוה חייבי חמאות ממשכנין אותן יבחמאת נזיר דכיון ידאמר מר אם זגילח על אחד משלשתן משכנתא ולא הוה יבו עובד כוכבים מסלק ליה השתא נישקיל [מר] אגר ביתא משמע דיכול הלוה למכור יצא ואם יינזרק עליו אחר מן הדמים הותר וא"כ אמאי אינו יכול להקדיש מיד הנזיר לשתות יין וליִממא למתים פשע בה ואור"י דכן הדין המותר יב יותר מכנגד ולא מייתי חייבי עולות אין ממשכנין אותן מעותיו הוא יכול להקדיש ולמכור בעולת יולדת מאי ניהו דאקדמיה קרא והאמר מיד והא דאמר התם לכשאפדנה דמשמע אבל השתא אינו יכול להקדיש "רבא למקראה הקדימה הכתוב אלא בעולת היינו כשהוא רולה להקדיש הכל מצורע דתניאי רבי ישמעאל בנו של רבי וויהודה בן ברוקה אומר כשם וההיא דאיזהו נשך (שם) זבין לו המותר והכא יכול להקדיש המותר שחמאתו ואשמו זו עיכבתו כך עולתו עיכבתו: ואף על פי שאין מתכפר והא דאמר הדר בו מעלה שכר להקדש היינו משום דיש לו להקדש שותפות עמו ואין כל אחד יכול לברר

חלקו ויש מחלקין בין משכיר ללוה

דדוקה לוה שלה תחזור חליו עוד

בלא פרעון מעות ההוא ודאי לא

מצי להקדיש אבל משכיר שלאחר

לו עד שִיתְרצה סו: ת"ר יקריב אותו ימלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני אמר שמואל עולה צריכה דעת שנאמר לרצונו מאי קמ"ל תנינא אף על פי שאין מתכפר לו עד שיתרצה שנאמר לרצונו לא צריכא "דפריש ליה חבריה מהו דתימא כי בעינן דעת מדידיה אבל מדחבריה לא קמ"ל זימנין דלא ניחא ליה דליכפר במידי דלא דידיה מיתיבי חמאתו ואשמו של פלוגי עלי השלמת זמן השכירות תחזור לו בחנם יכול הוא להקדיש מיהו ההיא דאיזהו נשך לא מיתרצא בהכי מיהו תימה דאשכתן בעלמא הקדיש לוה

וזבין לוה משמע דמלי ידו מקדישו ומובין מיהו ב"ח מוליאו מיד ההקדש ומיד הלוקח כשירלה לגבות חובו אם אין לו לגבות ממקום אחר מידי דהוה אעשה עבדו אפותיקי מכרו או הקדישו דב״ח מוליא הימלו מיהו כל זמן שלא גבאו הוא קדוש ומכור ייו הכא משמע דמשכיר יכול להקדיש הכי נמי יכול לאסור על השוכר וכן הלכה שו הכא משמע דאין השוכר יכול להקדיש מדפריך הדר בו היכי מצי מקדיש ליה איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו וקשה דבתוספתא תניא אם הקדישו שוכר מקודשת ויש לומר הכא נמי השוכר מצי מקדיש ליה כל זמן שהוא ברשותו וה"ה דמצי אסר ליה לכולי עלמא כל ימי שכירותו והא דפריך הכא היכי מצי מקדיש ליה (והאי) יו [אהאי] דקאמר מעלה שכר להקדש ייו (הכא) פריך והכי [פריך] היכי מלי מקדיש לענין דמעלה שכר הא אינו ברשוחו מיהו מימה דהכא משמע דמשכיר מני מקדיש ליה ובתוספתא חניא דאינה מקודשת וזה לשון חוספתא יש השוכר שדה מחבירו ועמד השוכר והשכירה לאחר רשאי בעל הביח שיאמר לו אין לי חשבון עם כל אדם אלא עמך עמד בעל הביח ומכרה מחשבין עם בעל הביח עמד בעל הבית והקדישה אינה מקודשת עד שתחזור לרשותו יש וכל מה שנהנה ממנו הרי זה מקודשת עמד השוכר והקדישה הרי זה מקודשת עד שתנא מרשותו ומעלה שכר להקדש עד כאן לשון התוספתא ו"ע דהא דתניא בתוספתא דאין המשכיר יכול להקדיש היינו כשהקדים לו שכרו והכא מיירי בשלא הקדים שכרו וה"ל איתא בירושלמי כן דמקום שנהגו המשכיר בית לחבירו ועמד והקדיש הרי זו מקודשת כמו אימתי בומן שלא הקדים לו שכרו אבל הקדים לו שכרו הרי זה כבו דבריו חנם:

הבי גרסיגן ביון דמעל גפיק ליה שבר לחולין וכן הוא צרוב ספרים וה"פ כיון דמעל כו' כלומר שכר הבית נפיק לחולין שהרי חבירו הקדים (השכיר) את הבית והוא לא ידע ומעל כשדר בו ונפיק ליה כין השוכר בתורת מעילה אבל אין לפרש כיון שמעל נפיק הבית לחולין יהו וכפרש"י מו וקאמר לו ר"מ אמר על ההיא דתניא בתוספתא דמעילה (פ"ב) בקע בקרדום של הקדש ובא חבירו ובקע בו ובא חבירו ובקע

בו כולם מעלו מו ובשילהי פרק הנהנה (מעילה יט:) תנן אין מועל אחר מועל בקדשים אלא בבהמה וכלי שרת היינו דקדושת הגוף לא מתחלל ע"י מעילה כמו קדושת דמים וקרדום לאו היינו כלי שרת ידי אלא קדושת דמים הוא ולא יחשב כתו כלי שרת מטעם שמביא אחרים לידי קדושת הגוף הוא עלמו לא כל שכן שיבא לידי קדושת הגוף דמהאי טעמא חשבינן שאר כלי שרת קדושת הגוף:

בים ביה במעילה קאי. ואע"פ שלא פגם מעל כדתנן [ר"פ הנהנה] (דף ית.) הנהנה מן ההקדש ש"פ אע"פ שלא פגם מעל ואע"ג דאין מועלין במחובר לקרקע כדאיתא במס' מעילה פרק הנהנה מן ההקדש (שם:) צ"ל הך סוגיא דהכא אתיא כרב דאמר לו תלשו ולבסוף חברו הוי מלוש כדאמר המשתחוה לבית אסרו ובפרק הנהנה (דף כ. ושם) נמי מייתי לה לההיא דרב דאמר התם וכיון דבני להו מיהא מעל לא:

ארון עונות זמנית (ש"מ. לו בפי, יכן הוה מצי עובד כוכנים מפלק לי השמח (ש"מ. יגן מה שיותר בנגד. (צ"ש, ידן בדפו"ר מקריש, עון 2"ל והכא כו להקדש וח"ה דיכול למפור (ב"ש, יש) כ"ל וכיחדו קשה דהיהו קשה דהיהו קשה דהיהו קשה דהיהו למפור (ש"מ. ע"מ. וק"מ המקדש מימי (ש"מ. לגן והשלה נמסקן (ש"מ. יען לכשותו אבל מה (ש"מ. יגן מרשומה בפרק מקום שנהגו (ש"מ. למ) מקדשת ורד בתוכו ומעלה שכר להקדש אימי (ש"מ. לגן והשלה נמסקן (ש"מ. יען לכשותו אבל מה (ש"מ. לגן מה שבר בו ומשק ליה כולי בית בתורת מעילה דהא היכא שהוא סבור שהוא שלו האינו מתכנין להדאי שלו במלאכה דלא אמרינן אין מועל אחר מועל לאל בשהוא סבור שהכלי של חבירו והוא מכוין להוציא מרשותו וכדק אמר רבי על ההיא לפנים, [וסשלה להוציאו מרשות וכדק אמר בירן מל המיא לפנים בשלה כל המלה מקדש לו במלאכה דלא אמרינן אין מועל אחר מועל לאל בשהוא סבור שהכלי של חבירו והוא מכוין להוציא מרשותו וכדק אמר רבי על ההיא לפנים בשלה כל המכוס (ש"מ. לגן ממלגן (ש"מ. לגן ממלגן (ש"מ. לגן מימל מנוספת), כון והא דתנן בשלהי כלק מכוכל אין מועל וכר לאל בממלגן ב"ק., כתן ימש כבלי של השהיא דמנים למוספת, כון והא דתנן בשלהי כלק מכוכל לא ממלגן צ"מ. לני החויא בעלמא הוא (ש"מ. לנים מוספת למו למו למא מסייע ליה לרב ואף על גב דרחי ליה דחויא בעלמא הוא (ש"מ.).

סקדישו הדר בו וכו'. קס"ד שהדר בו הקדישו (ה) : יו יו [נפיק ליה שכר לחולין] ונ"ל דל"ג שכר וה"ג כיון דמעל נפיק ליה לחולין. כלומר משנהנה בתשמיש הבית ומעל יצא הבית לחולין כדתנן (מעילה דף יט:) אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד

וקרן וחומש אית ליה לשלומי ולא שכר להקדש דכל מידי דהקדש מכי מעל ביה נפיק לחולין דאמרינן במסכת מעילה (דף יח.) אין מעילה בכל מקום אלא שינוי וכן הוא אומר וימעלו בני ישראל מעל ביי׳ ויעבדו את הבעלים יו והיינו שינוי שמוליאו מהקדש לחול: לכשיבה שכרו יקדש. השכר והבית לה הקדיש: בותנר' ממשכנים אופן ש. עולות ושלמים. אע"ג יו דשלמים מכפרת אעשה הואיל ולאו חובה היא עליה לא חשיב לה כפרה ואתי לשהויי הלכך ממשכנין אותן: גבו' משלשתן. חטאת או עולה או שלמים דג' קרבנות כתובין בו . יאמרי׳ בספרי דבי רב י׳ ואחר הנזיר יין יא אחר מעשה יחידי: בעולם יולדת. דלא משתריא בקדשים עד דמתיא לה: מאי ניהי דאקדמה קרת. כלומר מאי טעמא אמרת דעולתה מעכבתה משום דאקדמיה קרא עולה מקמי חטאת דכתיב תבית כבש בן שנתו לעולה וגו׳ ים: והאמר רבא למקראה הקדימה הרסוב. שתהא נקראת במקרא תחילה ולא שתקרב תחילה בפרק כל התדיר במסכת זבחים (דף 3.): דאפריש ליה חבירו. שהיה זה חייב עולה ובא חבירו והפרישה משלו לכפרתו של זה וקאמר שמואל דבעינן שיודיע את המתכפר: מדידיה. כגון היכא דב"ד ממשכנין

אותו לריך שיאמר רולה אני: לדעת

 ל) [ב"ק קח: ע"ש סט: ב"מ ו.
ע"ז סג. חולין קלט. חמורה ט.
כט"], ל) [כחוצות נח:], ג) ב"ק
מ. קב: [לקמן כג:], ד) [ע" חוס'
ר"ה ו. ד"ה יקריב וחוס' כריתות
יב. ד"ה לו דלמל וחוספות יכמות פו: ד"ה ר' מאיר ותוספות ב"ב מח. ד"ה יקריבן, ה) [קדושין נ. ב"ב מח., ו) מיר כח: [מה. מנחות ה. זבחים נה. נדרים ד:], 1) [זבחים 2. ע"ש בתום' ד"ה למקראה], מ) מוספתה דנזיר פ"ד ה"ו מוספתם לקויר פ"ד ה"ן
[פסחים נט. ע"ש מיר יח:], ע) ב"ב
מח. קדושין נ. יבמות קו. ר"ה ו.,
י) [ספרי זוטא נשא ו כ],
יל) [במדבר ו], יב) [ויקרא יב], יג) וספ"ט דב"מן, יד) עי׳ נ״ק ובתום׳ מנחות קה:,

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה הקדישו וכו׳

רבינו גרשום

הקרישור. בגו שלא הקרישור בנו, שלא ביון דמעל, מה שנתנגע) ברשתוו: ביון דמעל, מה שנתנג ממנו: נפק ליה שבר לחולין, בימשהם הכי חייב לקרבן (מעילה הנתנה מקרשי שכים, משום דמפיק קדושה ביון דאמה המקריש הכין שלים. לכשיבואו דמיו יקדשו לא מעל לכשיבואו דמיו יקדשור אז מעד שוב דלא הקדיש בית אלא שכירות הקדיש: מתני חייבי ערכין ממשכנין אותן, [הגובר] אם ישהום [דכיון] דלאו לכפרה אתו ולא מהדר ליתנן: [חייבי אתו ולא מהדר ליתנן: חייבי המאות ואשמות אין ממשכני אותן. דכיון ולפפרת עצמו הן והיר להביאן: חייבי עולה ושלמים ממשכנין אותן דלא אתו לכפרה ויתושל להביאן: אע"פ שאין מתכפר לו. האי מתכפר ולא לא מתכפר לו. האי מתכפר ולא לא מתרפר לו. האי מתכפר ולא לא מתרפר לו. האי מתכפר ולא לא מתרפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר ולא לא מתרפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר לו. האי מתכפר לו. ולון לא כפרה ממש אלא אע״פ ן און לא כפורו ממש אלא אע פ שאין מתקבלין לרצון **ער שיתרצה** להביאן מעצמו: **שנאמר לרצונו.** לפני ה' אפילו הכי ממשכנין אותן [וכופין אותו] עד שיאמר רוצה אני: וכן אתה אומר בגימי נשים. , אע"ג דגט המעושה פסול כופיז גמ': על אחת משלשתן. [או אעולה או אשלמים או אחטאת יצא] הלכך אם גילח על העולה יצאן הלכך אם גילה על העולה צריך למשכנו להביא חטאת: בעולת יולדת. שאינה יכולה להביא חטאתה עד שתביא עולתה קודם: [הואיל ואקדמה קרא. דכתיב אחד לעולה ואחד לחטאת למקראה ולא פשעה בה: הקדימה הכתוב. כלומר לקרות העולה קודם לחטאת הקדימה אלא אעולת מצורע. אין צריך למשכן דתניא כו']: עולה צריכה למשבן דחניא כרן: עולה צריכה דעת. כלומר המקריב (עולה) צריך להכיאה לרצונו: דאפריש לית חברית, אם חברו הפריש בגינו (עולה) שלא צריך להפרישה לרצונו של נורר: מדידיה. היכא דמפריש משלו אבל היכא שמפרישה חבידו בשבילו נימא דניחא ליה שחבירו נותנה בשבילו ולא ליבעי למישייליה דודאי ניחא ליה: למישייליה דודאי ניחא קמ"ל. דבעינן למישייליה דומנין דלא ניחא ליה לאיניש כו׳ הלכך בעינן לדעתו:

שימה מקובצת

בחמאת נויד. גליון. ה״ה דהוה מצי למימר כגון שאמרו לו עדים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דבודאי לא יביא אם לא ימשכנוהו כיון שהוא אומר שלא ימשכנוהו כיון שהוא אומו שלא אכל. הרא"ש ז"ל: תום' ד"ח אכל. הראשר ב"ל תעום, עיין בהר"ן במסכת כתובות בפ"ה (דף כד. מדי הוא היא לא היא דיה ואיכא למידק): במיד הוא דיב בא"ד והא דיב ב"ל הוא אינו שכירותו. בליתן, אבל כל זמן שכירותו. מביצ אוסר לה כל ימי שכירותו. דמצי אוסר לה כל ימי שכירותו. הריא ידל: ד"ה ה"ג. כיון דמעל. ד"ה ה"ג. כיון דמעל. ו"ב"ב ע"יז תוס' מנחות די הא ונ״ב עיין תוס׳ מנחות דף קא ע״א (ד״ה אע״ג) ותוס׳ קדושין